

KAUPUNGINJOHTAJAN TALOUSARVIOEHDOTUS

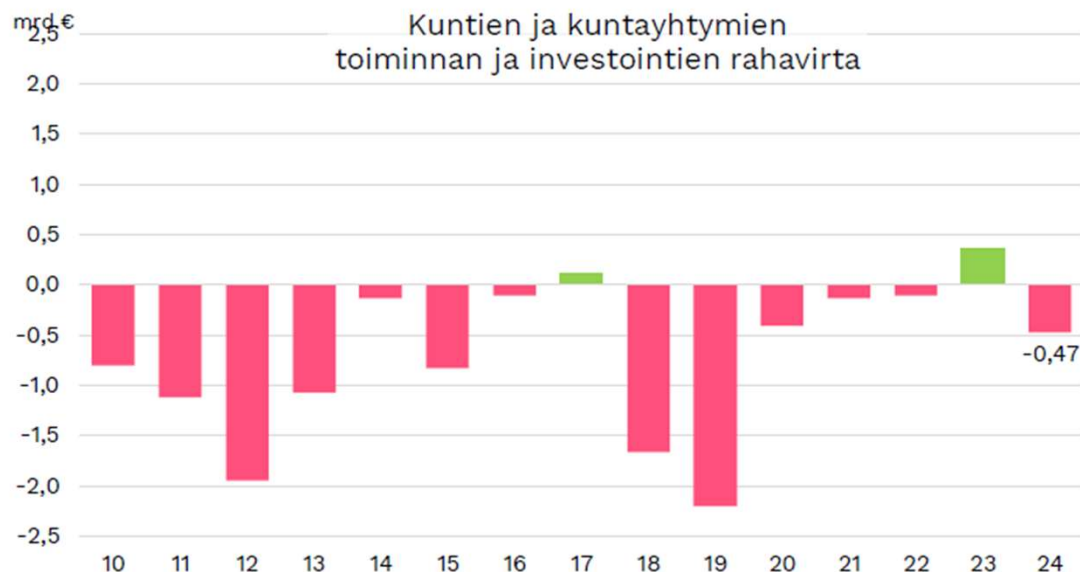
10.10.2025 LEHDISTÖINFO

TOIMINTAYMPÄRISTÖ ...

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi

2024

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka **negatiivinen** (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Koko 2000-luvulla vain neljä vuotta, joina kuntakenttä ei ole velkaantunut lisää!

Hämeenlinnan kaupungin tilannekuva on vastaavanlainen, lukuun ottamatta vuosia 2021-2024.

4.2.2025

KUNTA
LIITTO

Lähde: Valtiokonttori, Tilastokeskus, Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät.

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2026

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2025	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- Indeksi, muutos, %	Inflaatio, %
VM	syyskuu	1,4	9,0	3,6	1,4
PTT	syyskuu	0,9	9,6	3,5	2,0
ETLA	syyskuu	1,4	8,8	3,1	1,2
Suomen Pankki	syyskuu*	1,3	9,2	3,2	1,0
Kuntarahoitus	syyskuu	2,0	8,7	..	1,5
Nordea	syyskuu	1,5	9,0	2,8	1,2
Danske Bank	syyskuu	2,0	8,7	3,4	1,2
OP	elokuu	2,0	8,6	3,5	1,5
Akava Works	kesäkuu	1,7	8,7	3,2	1,9
OECD	kesäkuu	1,1	8,7	..	..
Euroopan komissio	toukokuu	1,3	8,3	..	..
Labore	huhtikuu	1,9	8,5	3,2	1,9

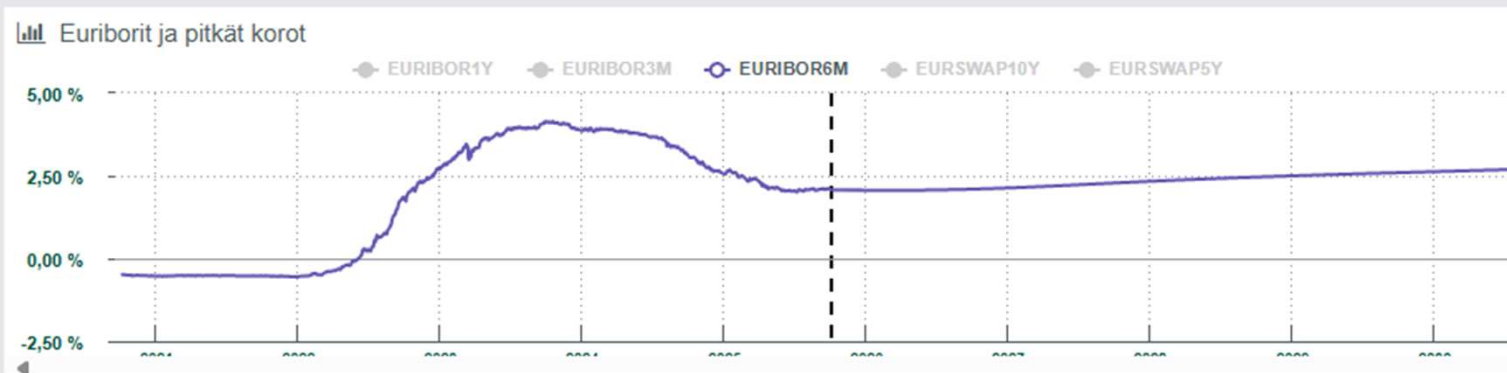
Verotuksen erot kasvavat

Kuntien alin ja ylin veroprosentti

Lähde: Kuntaliitto, grafiikka: Eetu Pietarinen / Yle

Korkomarkkina

Kaupungin vaihtuvat lainat on sidottu 6kk Euribor –noteeraukseen. 6kk Eb nousi yli nollan kesäkuun alussa 2022. Vuoden 2024 aikana korko lähti laskuun ja vuosi sitten 1.10.2024 korko oli n. 3%. Nyt 2.10.2025 korko on noin 2,1%. Pidemmät korot ovat kuitenkin olleet keväästä nousussa. Tämä näkyy kaupungin tulevien vuosien korkokustannuksissa esimerkiksi niin, että korkojen nousun, suurten investointimäärien ja velkaantumisen johdosta vuoden 2029 korkokustannukset ovat nyt noin 1 milj. euroa korkeammat kuin keväällä kehysvalmistelun yhteydessä.

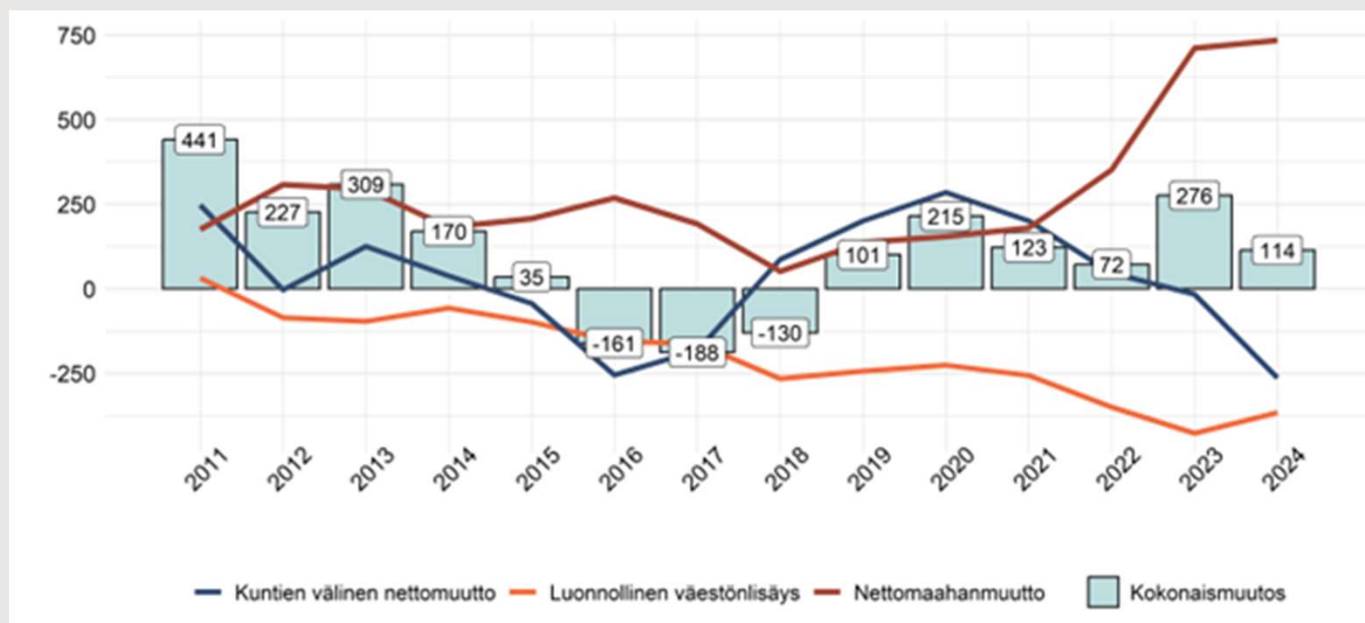
TULOREKISTERI VERONALAISTEN TULOJEN KEHITYS 2025: tammi-elokuu

Verotuskunta ▲	Erä ▲	2024/1-8	2025/1-8	Vrt %	Muutos
Yhteensä	1.1-1.2 Palkat ja työkorvaukset	75 385 084 296,00	76 999 562 062,00	2,1	1 614 477 766,00
	1.3 Eläkkeet	26 855 493 914,00	27 444 995 724,00	2,2	589 501 810,00
	1.4 Työttömyysetuudet	2 711 153 164,00	2 639 233 164,00	-2,7	-71 920 000,00
	1.5-1.8 Sosiaalietuudet yhteensä	1 992 680 265,00	1 932 137 244,00	-3,0	-60 543 021,00
Yhteensä	Yhteensä	106 944 411 639,00	109 015 928 194,00	1,9	2 071 516 555,00
Kanta-Häme	1.1-1.2 Palkat ja työkorvaukset	2 100 789 653,00	2 128 296 696,00	1,3	27 507 043,00
	1.3 Eläkkeet	913 272 267,00	934 356 514,00	2,3	21 084 247,00
	1.4 Työttömyysetuudet	73 914 357,00	71 223 482,00	-3,6	-2 690 875,00
	1.5-1.8 Sosiaalietuudet yhteensä	54 037 735,00	50 877 459,00	-5,8	-3 160 276,00
Kanta-Häme	Yhteensä	3 142 014 012,00	3 184 754 151,00	1,4	42 740 139,00
Hämeenlinna	1.1-1.2 Palkat ja työkorvaukset	860 734 229,00	870 115 379,00	1,1	9 381 150,00
	1.3 Eläkkeet	379 595 108,00	388 235 917,00	2,3	8 640 809,00
	1.4 Työttömyysetuudet	30 502 725,00	29 469 427,00	-3,4	-1 033 298,00
	1.5-1.8 Sosiaalietuudet yhteensä	21 671 013,00	21 124 815,00	-2,5	-546 198,00
Hämeenlinna	Yhteensä	1 292 503 075,00	1 308 945 538,00	1,3	16 442 463,00
	Yhteensä	111 378 928 726,00	113 509 627 883,00	1,9	2 130 699 157,00

2021: +5,2%
2022: +5,8%
2023: +4,5%
2024: +3,1%

Muutaman vuoden
jälkeen näyttää
siltä, että
Hämeenlinnan
tulokehitys jää
jälkeen
valtakunnan
keskitasosta
→ Lupaa huonoa

Väestönkehitys

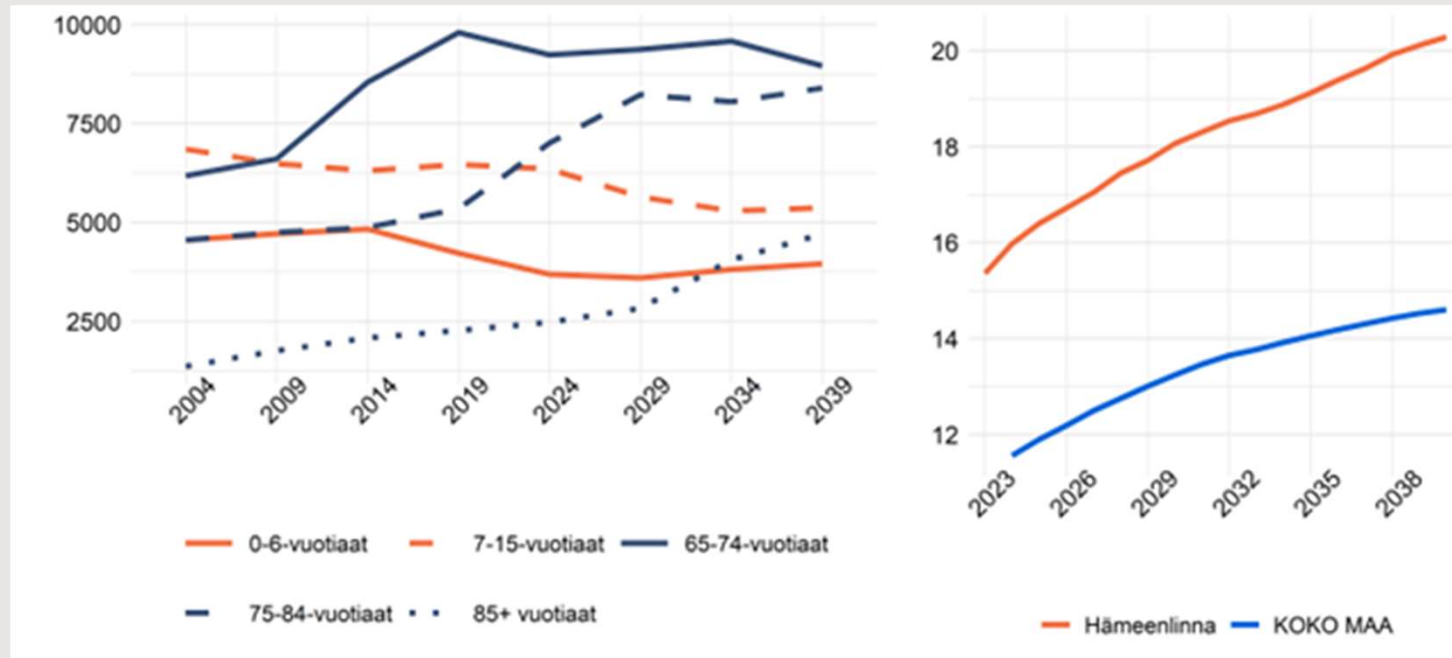

Heinäkuun loppuun 2024: -59 hlöä

Heinäkuun loppuun 2025: +25 hlöä

Vuosi	TP2024	EN 2025	EN 2026	EN 2027	EN 2028
Väkiluku	68 433	68 569	68 707	68 844	68 982

Väestömuutos

Hämeenlinnan lasten ja nuorten ja ikäihmisten kehittyminen väestöennusteen mukaan (vasen kuva) ja 75 vuotta täyttäneiden osuus (oikea kuva) väestöstä Hämeenlinnassa ja koko maassa 2024–2040 (Lähde: MDI Public Oy 2024, Tilastokeskus 2021)

Kuntatalouden suurin ongelma:

Lasten määrän vähenemisen vaikutus rahoitukseen

- Ikärakenteen mukaisen valtionrahoituksen kehitys 2023-> (vuoden 2023 hinnoin):

Tänään on 300 oppilasta vähemmän peruskoulussa kuin 5 vuotta sitten. 5 vuoden päästä on noin 700 oppilasta vähemmän kuin nyt !!!

Kunta:	Hämeenlinna						
Asukasluku 31.12.2021:	67 971						
			Laskennalliset kustannukset, euroa				
Ikärakenne	määrä	perushinta			Omapastuu	Omapastuu	Netto
0-5-vuotiaat	3264	8 010,94	26 147 708	-1128,7419	-3 684 213,56	22 463 495	
6-vuotiaat	624	8 499,51	5 303 694	-1128,7419	-704 334,95	4 599 359	
7-12-vuotiaat	4271	7 071,51	30 202 419	-1128,7419	-4 820 856,65	25 381 563	
13-15-vuotiaat	2233	12 129,17	27 084 437	-1128,7419	-2 520 480,66	24 563 956	
Yli 16-vuotiaat	57579	62,57	3 602 718	-1128,7419	-64 991 829,86	-61 389 112	
Ikärakenne yhteensä:	67 971	1 358,53	92 340 976		-76 721 716	15 619 261	

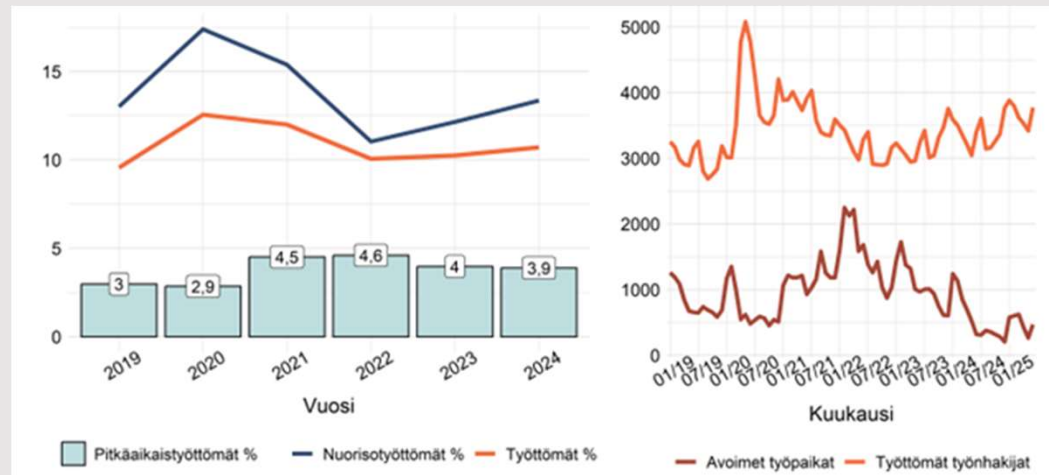
IKÄRAKENNE VÄESTÖENNUSTEEN MUKAAN														
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2036-2024
0-5	3295	3275	3317	3368	3408	3412	3413	3414	3414	3414	3414	3414	3415	120
6	618	607	546	537	548	584	586	586	586	586	585	585	585	-33
7-12	4160	4096	3995	3852	3694	3546	3499	3466	3444	3481	3531	3568	3569	-591
13-15	2243	2206	2217	2176	2186	2171	2111	2034	1946	1861	1779	1719	1755	-488
yli 16	58158	58563	58922	59294	59609	59929	60213	60484	60734	60910	61045	61150	61177	3019

VALTIONOSUUS ME															
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2036-2023
TULOT	92,3	91,9	90,8	90,0	88,9	88,3	87,5	86,4	85,3	84,1	83,3	82,7	82,2	82,7	-9,6
MENOT	76,7	77,3	77,6	77,9	78,1	78,4	78,6	78,9	79,0	79,2	79,3	79,4	79,5	79,6	2,9
NETTO	15,6	14,6	13,2	12,1	10,8	9,9	8,9	7,6	6,3	4,9	4,0	3,3	2,7	3,1	-12,5

VOS-uudistus nopeuttanee jonkin verran valtionosuuksien leikkaantumista!

VALTIONOSUUDEN KOKONAISMÄÄRÄ SAATTAA PYSYÄ SAMANA TAI KASVAA JOHTUEN YKSIKKÖKUSTANNUSTEN NOUSUSTA TAI TEHTÄVMUUTOKSISTA, MUTTA LASTEN JA NUORTEN MÄÄRÄN VÄHENEMISEN VAIKUTUS ON RAHOITUSTA LASKEVA N. 1 MILJ. EUROA VUODESTA TOISEEN.

Työllisyys

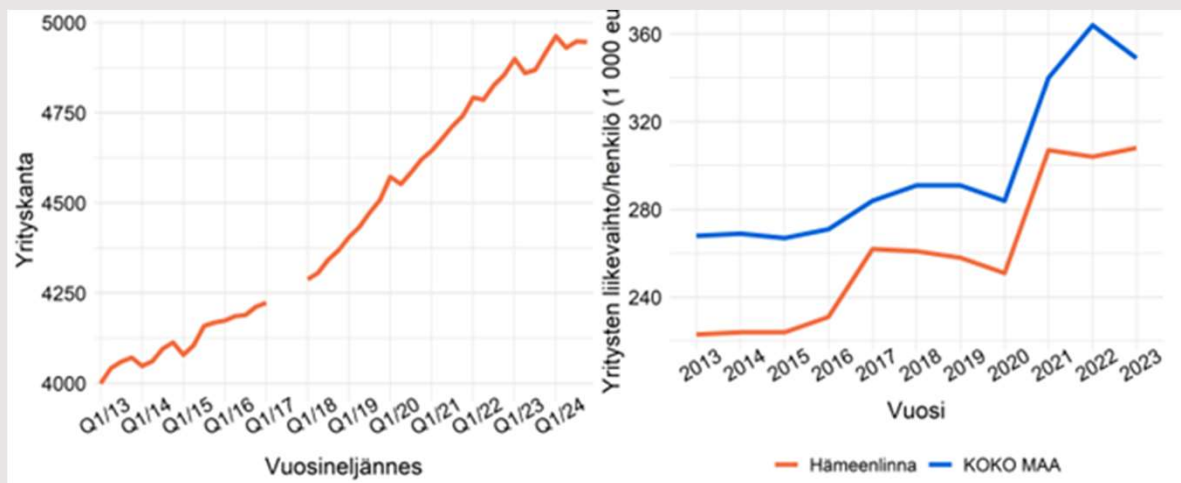

Hämeenlinnan työttömyysasteet 2020–2024 (vasen kuva) ja avointen työpaikkojen määrä suhteessa työttömien työnhakijoiden määrään 2019–7/2025 (oikea kuva)

Työttömyysaste

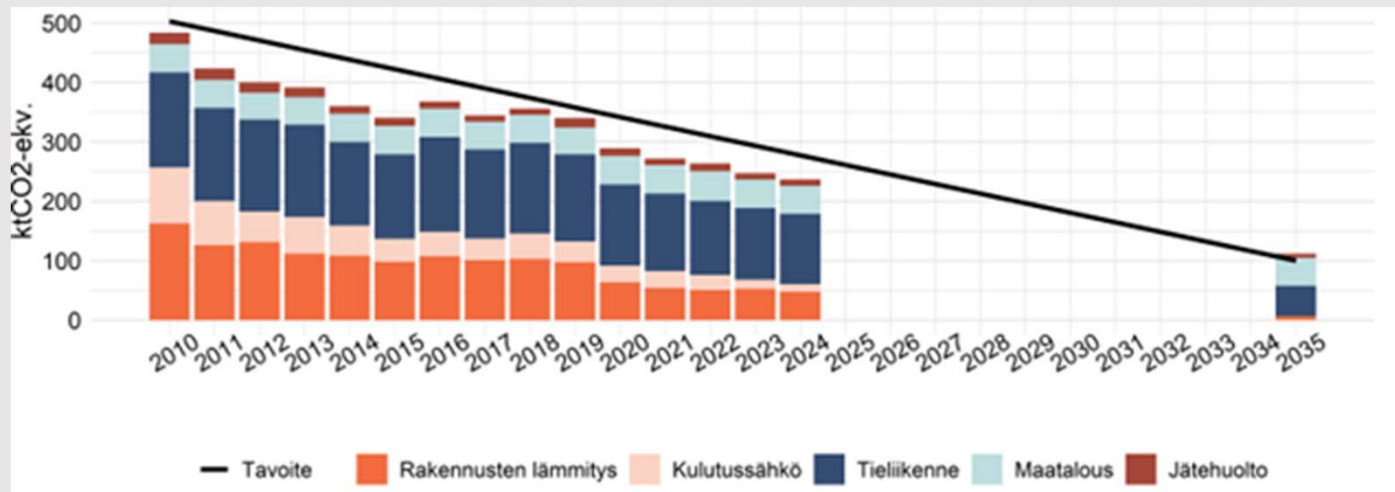
Alue	Vuosi				
	2021	2022	2023	2024	2025
Hämeenlinna	11,6	9,3	9,6	10,0	11,1
KOKO MAA	10,7	9,1	9,4	10,4	11,5
MK05 Kanta-Häme	9,9	8,3	8,6	9,3	10,6
SK051 Hämeenlinna	10,6	8,6	8,7	9,2	10,2

Yritysympäristö

Hämeenlinnan yrityskanta 2013–2024 ja yritysten liikevaihto/henkilö (1 000 euroa) Hämeenlinnassa ja koko maassa 2013–2023

Ilmastopäästöt

Hämeenlinnan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035, jolloin vähintään 80 prosenttia 2010 vuoden tason ilmastopäästöistä on vähennetty ja loput joko vähennetty tai kompensoitu, tai hiilinieluja kasvatettu vastaava määrä. Vuonna 2010 päästöt olivat yhteensä noin 500 kilotonnia CO2-ekvivalentteja päästöjä, jolloin tavoite vuodelle 2035 on noin 100 kilotonnia. Vuosina 2020–24 Hämeenlinna on ollut hieman edellä tavoitetta. Arvio Hämeenlinnan ilmastopäästöistä vuonna 2035 eri politiikan tasoilla jo päätetyillä toimenpiteillä on noin 100 kilotonnia. Arviossa on huomioitu EU:n ja valtion tasolla tehdyt päätökset, joita kaupungin on myös toteutettava.

TALOUSARVIO 2026 JA

TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029 ...

Hämeenlinnan talousarvio 2026

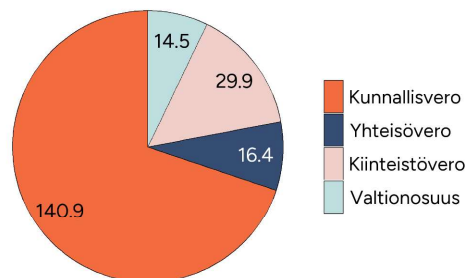

Veroprosentit

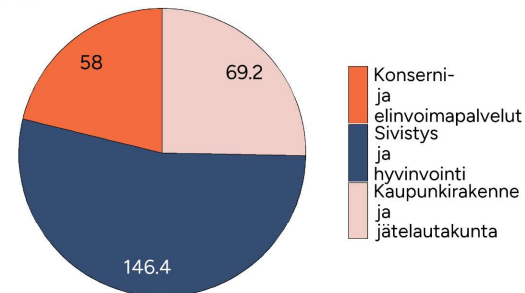
Kunnallisvero	8,40 %
Kiinteistövero:	
Rakennusten yleinen	1,35 %
Maapohjan yleinen	1,35 %
Vakituinen asunto	0,60 %
Vapaa-ajan asunto	1,40 %

Verorahoitus M€

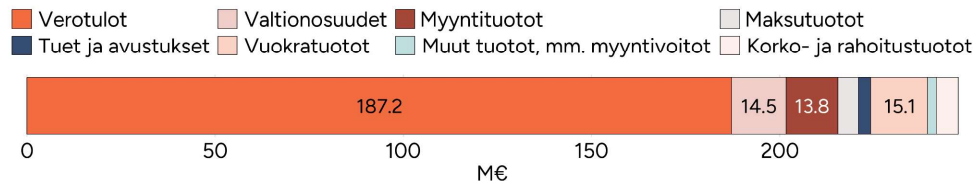
Menot kohteittain M€

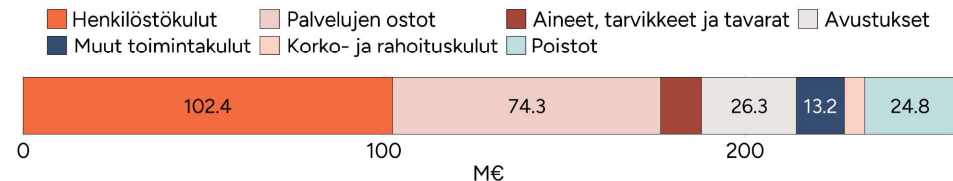
Talouden tasapaino

Kertynyt ylijäämä	29,2 M€
Tilikauden ylijäämä	-7,6 M€
Nettomenojen muutos	+7,6 %

Tulot lajeittain

Menot lajeittain

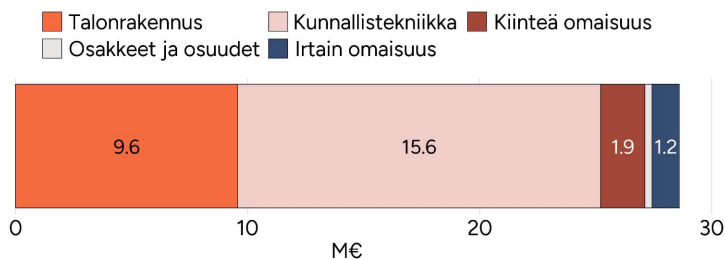

Lainamäärä

Lainamäärä yhteensä	310,5 M€
Lainamäärä/asukas	4 519 €
Nettolisälaina	13,9 M€

Investoinnit ryhmittäin

Isoimmat investoinnit

Moreenin eritasoliittymä	3,731 M€
Lyseon korttelin hankkeet	2,8 M€
Sotkanrannan sataman peruskorjaus	2,5 M€
Kaivokadun päiväkodin peruskorjaus	2,3 M€

TALOUSARVIO 2026 lukuina (M€)

Toimintakatteen
alijäämä
- 187,1

Verorahoitus
201,7

Verotulot
187,2

Valtionosuudet
14,5

Rahoitus 0,1

Vuosikate
14,7

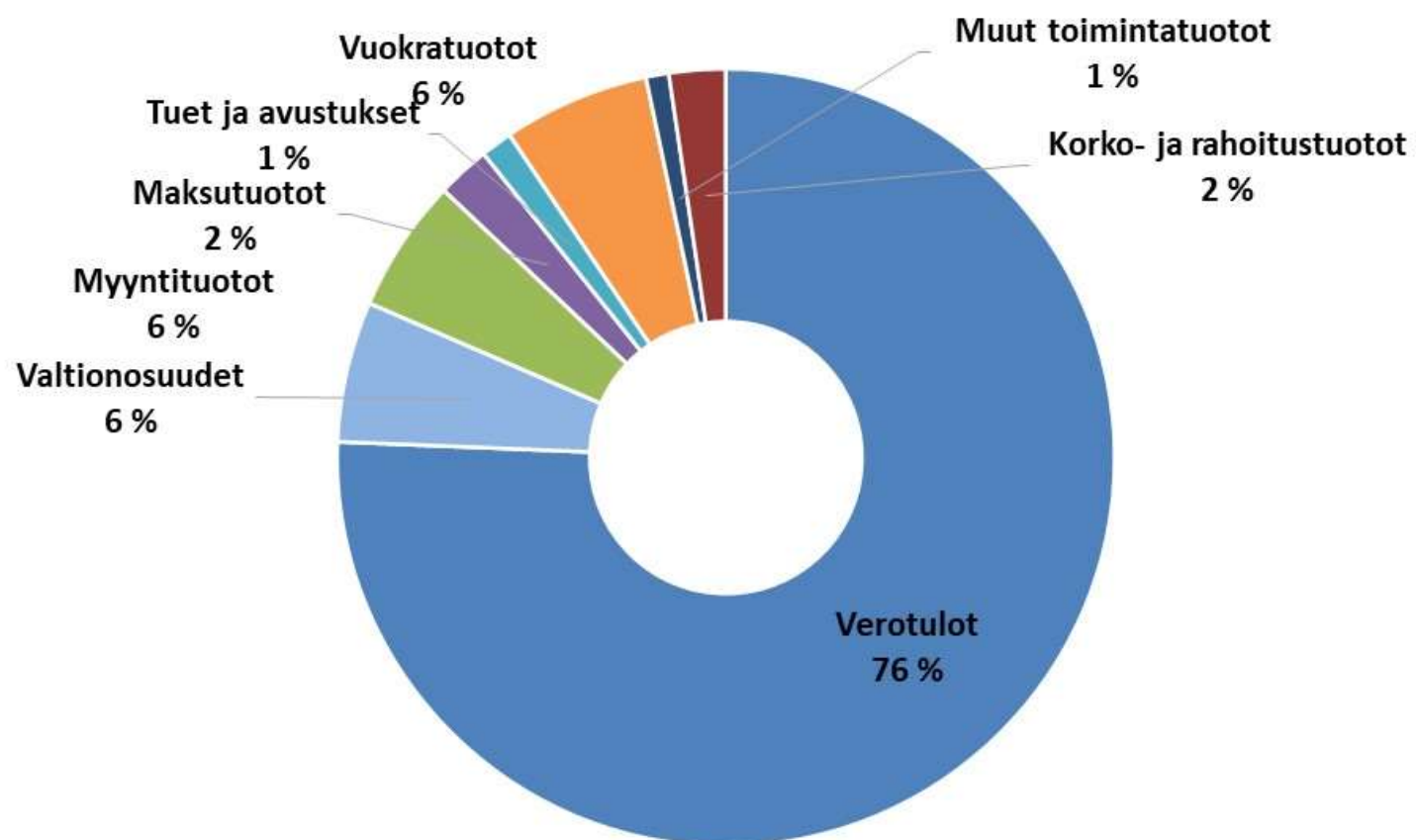
Netto-
investoinnit
28,6

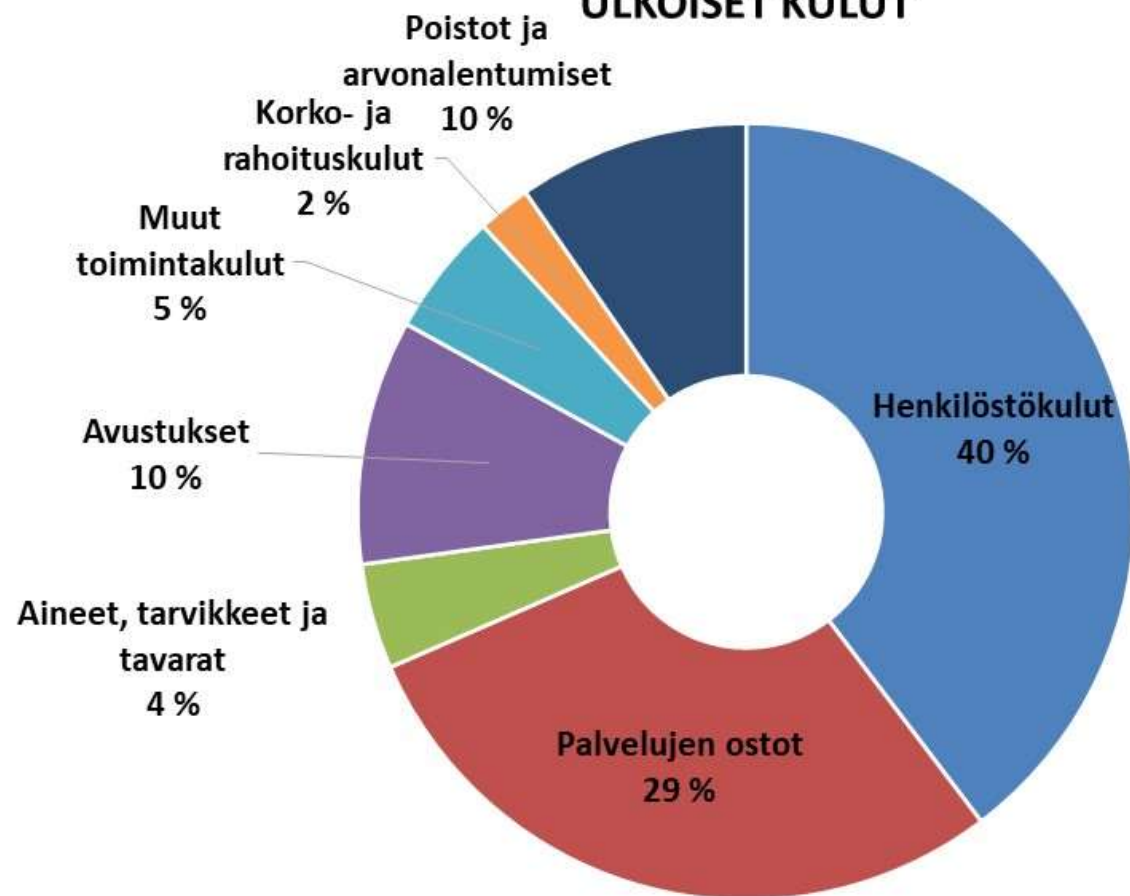
Nettolainan-otto
13,9

Alijäämä 7,6

ULKOISET TULOT

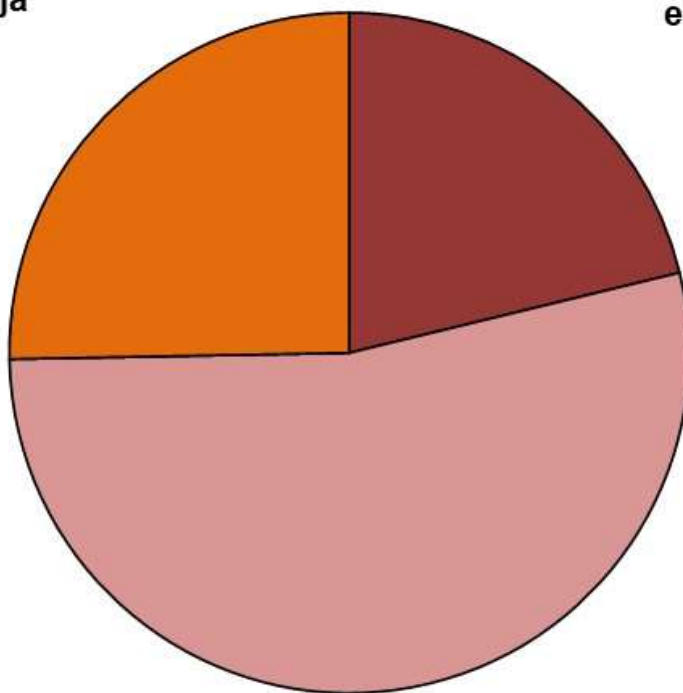
ULKOISET KULUT

Hämeenlinnan kaupungin toimialojen bruttokulujen jakautuminen TA 2026 273,6 M€

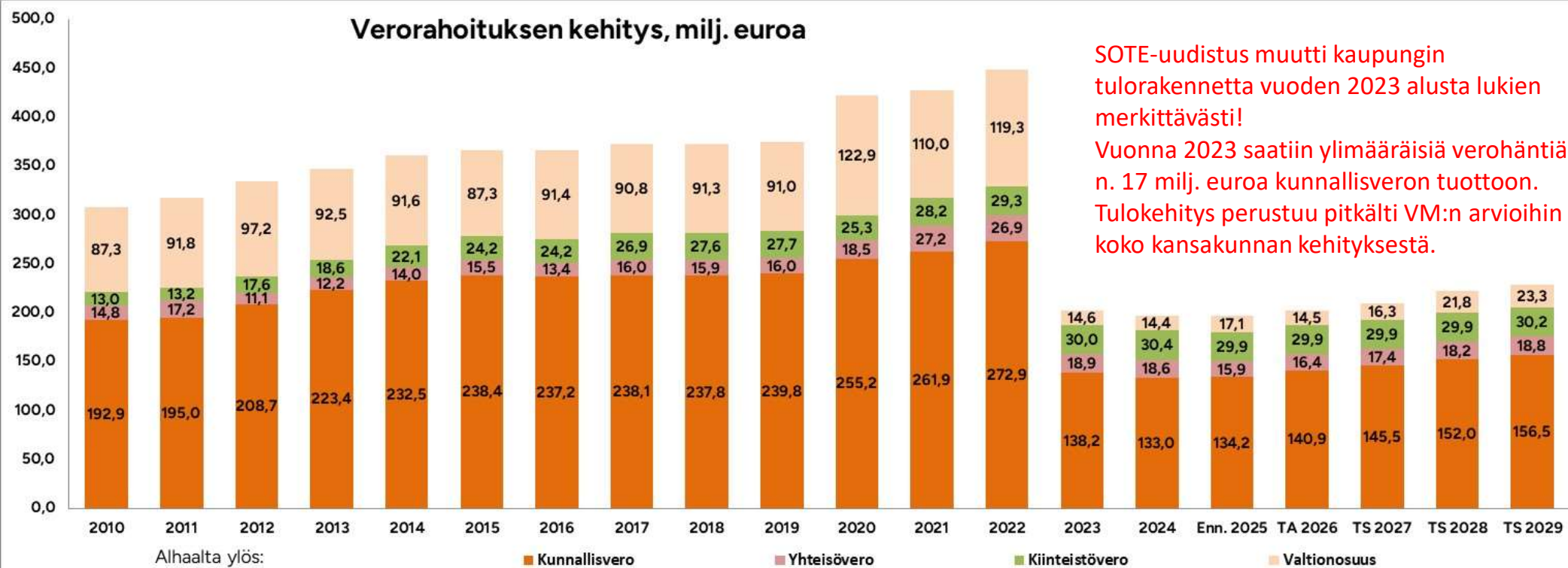
Kaupunkirakenneltk ja
jäteltk
69 199 400
25 %

Konserni-
elinvoimapalvelut ja
taseyksikkö
58 026 800
21 %

Sivistys- ja
hyvinvointiltk
146 375 000
54 %

Verorahoituksen kehitys, milj. euroa

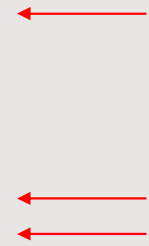

SOTE-uudistus muutti kaupungin tulorakennetta vuoden 2023 alusta lukien merkittävästi!
 Vuonna 2023 saatiin ylimääräisiä verohäntiä n. 17 milj. euroa kunnallisveron tuottoon.
 Tulokehitys perustuu pitkälti VM:n arvioihin koko kansakunnan kehityksestä.

TA2026 Investoinnit

Investointiohjelma sisältää mm.
 - Moreenin eritasoliittymän vuosina 2025–2026.
 - HAMK keskustakampuksen rahoituksen vuosina 2028-2029 (asiasta, rahoitustavasta ja euromäärästä päätetään erikseen)
 - Hml asuntojen pääomitus (asiasta ja euromäärästä päätetään erikseen)

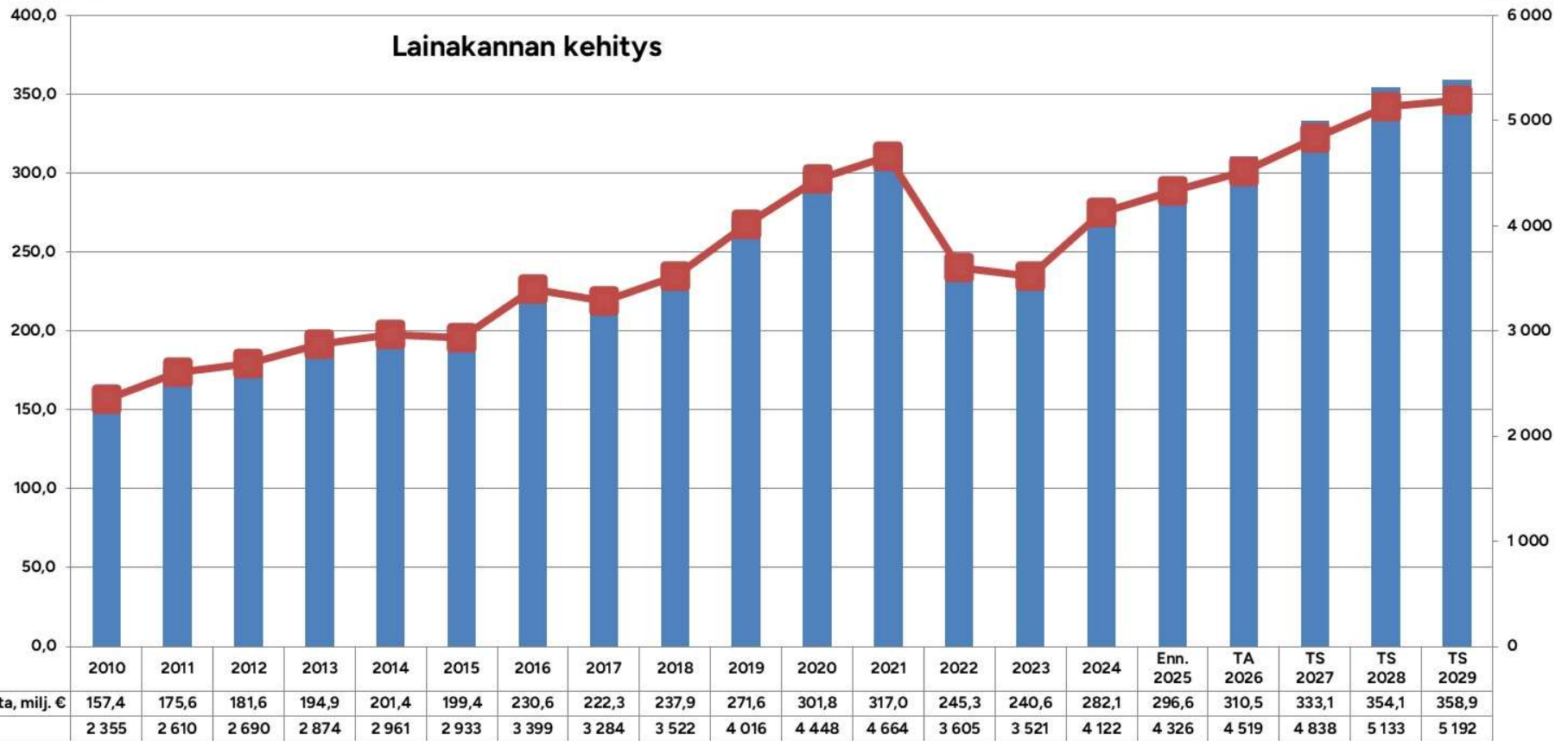
1 000 €	TA 2026	TS 2027	TS 2028	Kust.arvio
Kiinteä omaisuus netto	1 900	1 900	1 900	
Muut pitkävaikutteiset menot			15 000	
Osakkeet ja osuudet	300	10 300	300	
Osakehankinnat	300	10 300	300	
Talonrakennus netto	9 576	15 650	11 650	
Lammin koulut	2 126			15 000
Lyseon korttelin hankkeet	2 800	13 000	9 500	26 500
Ahveniston moottoriradan rakennukset	200			200
Kaivokadun päiväkotit, Kotirinne, peruskorjaus	2 300	500		3 000
Rakennusten perusparannushankkeet	2 000	2 000	2 000	
Muu rakennussuunnittelu, kohdistamaton	150	150	150	
Kunnallistekniikka netto	15 645	9 417	8 527	
Irtain omaisuus netto	1 175	1 110	570	
Investoinnit yhteensä netto	28 596	38 377	37 947	

Lainakannan kehitys

Milj. euroa

Euroa/as.

2025 lopussa
sijoitusten arvon
arvioidaan
olevan 146 M€.
Lainakanta
ilman sijoituksia
olisi 150,6 M€ eli
2 196 €/as.

Elinvoiman kehittäminen

- Katalyyttirahaston toiminta käynnistetään vuonna 2025 toteutetun pilotin pohjalta. Katalyytin rahastoon varataan 5 milj. euroa. Toiminnan järjestämiseen 50 000 €
- Käynnistetään Startup-toiminta Hämeenlinnassa. Toimintaan osoitetaan 50 000 €
- Tapahtumien ja matkailun Hämeenlinna ohjelma päivitetään vuonna 2026
- Puolustusteollisuuden ja siviiliturvallisuuden yrityslähtöisen innovaatioekosysteemin edistämiseen osoitetaan 90 000 €
- Kansainvälisten asukkaiden palveluissa kehitetään edelleen omana työnä toteutettua Opin-kokoisuutta, jossa tavoitteena on nopea ja joustava pääsy kotouttamistoimintaan ja työelämään.
- TyöHämeen toiminta aloitettiin vuoden 2025 alussa. Vuonna 2026 valmistellaan pitkän ajan toimintasuunnitelma sekä rakennetaan sitä tukeva tiedolla johtamisen tapa.
- Kansallisen suhdannetilanteen epävarmuus vaikeuttaa työllisyyskehityksen ennustamista.
- Vuoden 2026 aikana tarkastellaan ja täsmennetään yrityskehittämisen rooleja eri tasoilla.
- Vuonna 2026 selvitetään tarkemmin maaseudun elinvoimatilannetta.

Elinvoiman/keskustan kehittäminen

Moreeni
eritasoliittymä
13-18 M€

"Liikuntakäytävä"

Hämeenlinnan
urheilupuisto, Jäähalli,
Kaurialan kenttä,
Ahveniston alue

Ykköskortteli
6+ M€

Katalyyttirahasto
5M€

HAMK
keskustakampus
30 M€

Linnanpuisto
7 M€

Lyseon remontti
27 M€

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 2026

- Valmistuvat kohteet: Lammin koulukeskus, Opistotalo Verkatehtaalla (Lyseon koulun tiloja, Aimo-koulu, Sibelius-opisto), Solvikin päiväkotia, Kaurialan kenttä, tekojäärata ja kolmas tekonurmi
- Uudet investoinnit: Lyseon kortteli Lyseon lukion ja Lyseon koulun liikuntatilojen osalta, mutta ilman kaupunginmuseota. Kaupunginmuseon osalta jatketaan vaihtoehtojen tutkimista kaupungin olemassa oleviin tiloihin. Lisäksi Idänpään päiväkodin peruskorjaus mukaan lukien nykyiset terveysaseman tilat.
- Varhaiskasvatuksen palveluseteleihin 3%:n korotus
- Koulujen oppimateriaaleihin 6,8%:n korotus
- Oppimisen tuen uudistukseen 800 000€
- Oppilasmäärän vähentymisen takia vähennetään opetuspalveluista viisi henkilötyövuotta elokuusta 2026 alkaen, ellei oppilaskohtaisen tuen tarpeessa olevien lasten määrä muuta vaadi

Kaupunkirakennelautakunta

- Elinkeinoja edistävät kaavahankkeet mm. Prisma, Kiltti ja SSAB/Patria valmistuvat
- Keskustan kaavahankkeista valmistuu Kaupungintalon kaava, yleissuunnitelmat tehdään sekä Linja-autoasemalle että Hämeensaareen
- Linnanpuiston peruskunnostushanke ja Asemanrannan Mensan aukio valmistuvat
- Pientaloalueiden osalta jatketaan asemakaavoitusta mm. Mettolassa, Miemalassa ja Sammontorpassa, Ahveniston ankkalammen kaavatyö käynnistyy
- Joukkoliikenteen linjastouudistus käynnistyy
- Kiinteistöstrategian toteutumista ja toimeenpanoa jatketaan, ykköskorttelin rakentumista edistetään, Lyseon alueen urakkakilpailutus tehdään
- Hiilineutraalisuusohjelman päivitys ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjelmatyö käynnistyvät
- Moreenin eritasoliittymä valmistuu
- Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet paranevat Niittykadulla, Tampereentiellä ja Vanajantiellä väylien valmistuessa
- Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys käynnistyy

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus / muutokset

- Käyttötalous
 - Kaupunginjohtajavaiheessa ei käyttötalouden sopeutuksia tehty
 - Puolustusteollisuuden ekosysteemityön vauhdittamiseen 90 000 euron lisäys
- Investoinnit
 - Investointeja leikattiin/siirrettiin
 - Museo 7,5 milj.
 - Ahveniston maauimala 7,5 milj.
 - Kunnallistekniikka 7 milj.
 - Siirroissa jouduttiin puuttumaan myös asuinalueiden rakentamiseen. Vaikka paine on kova ja hankkeet strategisesti tärkeitä, kaupunki ei kuitenkaan vedä asukkaita määräänsä enempää eikä kaupungin talous mahdollista useiden asuinalueiden suurin piirtein yhtäaikaista toteutusta.
 - Investointeja lisättiin HAMK-keskustakampuksen ja Hml Asuntojen pääomituksen varauksilla. Nämä hankkeet päätetään kuitenkin myöhemmin erikseen.

Talousarvioehdotus suunnitelmakaudelle

Hämeenlinnan talouden pidemmän aikavälin tarkastelu

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	EN 2025	TA2026	TA 2027	TA 2028	TA 2029
Asukasluku	67 532	67 633	67 848	67 971	68 043	68 319	68 433	68 570	68 708	68 844	68 982	69 120
Veroprosentti	20,75	20,75	21,00	21,00	21,00	8,36	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40	8,40
TOIMINTAKATE	-356 499	-370 118	-386 755	-397 559	-416 984	-152 337	-148 795	-173 791	-187 071	-192 745	-203 933	-201 789
Muutos €	-6 930	-13 619	-16 637	-10 804	-19 425	264 647	3 542	-24 996	-13 280	-5 674	-11 188	2 144
Muutos %	2,0	3,8	4,5	2,8	4,9	-63,5	-2,3	16,8	7,6	3,0	5,8	-1,1
Verotulot	281 232	283 425	298 979	317 221	329 067	187 145	182 010	180 000	187 200	192 800	200 100	205 500
Valtionosuudet	91 264	90 981	122 902	109 991	119 345	14 608	14 363	17 136	14 500	16 300	21 800	23 300
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 286	2 464	-2 000	3 685	-2 407	5 174	5 500	5 500	100	-600	-1 000	-1 800
Korkotuotot	2 212	2 213	1 979	2 103	2 304	2 562	2 812					
Muut rahoitustuotot	5 667	6 202	3 095	7 708	9 828	6 346	6 918					
Korkokulut	6 151	5 822	5 993	5 608	4 179	3 215	3 472					
Muut rahoituskulut	4 014	129	1 081	519	10 359	520	758					
VUOSIKATE	13 711	6 752	33 126	33 338	29 021	54 590	53 078	28 845	14 729	15 755	16 967	25 211
Poistot	25 570	18 370	21 931	22 023	28 828	23 681	30 206	24 521	24 844	43 660	23 461	24 826
Satunnaiset tuotot ja kulut					9 703	-2 062						
Varausten muutokset netto	7 688	142	2 709	-7 916	-8 309	-16 804	-7 804	196	2 514	18 594	7 861	1 246
Ylijäämä/alijäämä	-4 171	-11 476	13 904	3 399	1 587	12 043	15 068	4 520	-7 601	-9 311	1 367	1 631
Kumulatiivinen ylij/alij.	-2 233	-13 709	195	3 594	5 181	17 224	32 292	36 812	29 211	19 900	21 267	22 898
Kumulat. ylij/alij./as	-33	-203	3	53	76	252	472	537	425	289	308	331
Nettoinvestoinnit	20 810	34 638	29 533	27 733	27 646	33 285	71 400	38 654	28 596	38 377	37 947	29 985
Taseesta												
Lainakanta 1000 euroa	237 866	271 609	301 796	317 022	245 290	240 555	282 098	291 900	305 800	328 400	349 400	354 200
Lainakanta euroa/as	3 522	4 016	4 448	4 664	3 605	3 521	4 122	4 257	4 451	4 770	5 065	5 124

KIITOS!

Olli-Poika Parviainen